PROGRAMMA 1: FYSIEKE LEEFOMGEVING

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Thema I: De groei en ontwikkeling van de stad

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.a. Een excellente leefstad met een goede balans in de ruimtelijke functie, nu en in de toekomst.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.a.1. De Omgevingsvisie vormt de basis voor de ontwikkeling en uitbreiding van de stad. In 2026 worden omgevingsprogramma's vastgesteld.
Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

In 2026 maken wij een doorstart om te komen tot actualisatie van de omgevingsvisie. Samen met de raad stellen wij hiervoor een routeplan vast. In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om de hiermee gemoeide kosten in 2026 te verwerken in de 2e bestuursrapportage 2026 en de raming van de benodigde middelen voor 2027 en 2028 op te nemen in de Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

I.a.2. In het verlengde van de verstedelijkingstrategie en het Regionaal Ruimtelijk Programmeren, en samen met de partners in Regio Foodvalley, komen we in 2026 tot een gedragen keuze voor een volgend ontwikkelgebied.
Inhoud en Planning (indicator)

I.a.3. In het verlengde van het pact Groen Groeit Mee (Provincie Utrecht) werken we aan de versterking van natuurontwikkeling en inrichting van een recreatief uitloopgebied 'De Roode Haan'.
Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

Een extern bureau heeft in samenspraak met de provincie, betrokken gemeenten en het waterschap, aan een kansenkaart gewerkt. In deze kansenkaart worden zowel kansen vanuit Groen Groeit Mee als vanuit het UPLG (Utrechts Programma Landelijk Gebied) verwerkt. Betrokken partijen bekijken samen hoe, wanneer en aan welke kansen verder uitvoering wordt gegeven.

Thema II: De duurzame stad

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.a. Veenendaal is in 2030 voor 50% circulair als tussenstap naar een volledig circulair Veenendaal in 2050.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.a.1 Met het programma Circulair Veenendaal 2025 - 2030 werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een 100% circulaire stad in 2050.
Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

Afgelopen periode is met name ingezet op interne acties en projecten richting bewoners. Komende periode wordt extra ingezet op de ontwikkeling van projecten met bedrijven om de gestelde ambities voor 2030 te realiseren.

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.b. Veenendaal heeft in 2050 een duurzaam energiesysteem dat 100% op hernieuwbare energiebronnen draait en klimaatneutraal (CO2-emissieloos) is.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.b.1 Met het programma Energie 2026 - 2030 werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een duurzaam energiesysteem in 2050.

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.c. Veenendaal is in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.c.1 Met het programma Groene groei en Klimaat 2025 - 2030 werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een 100% groene, waterrobuuste en klimaatbestendige stad in 2050.

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

Er wordt nog gewerkt aan het definitief maken van het programma Groen, Blauw en Klimaat. Bij een eerste evaluatie bleek dat veel beschreven doelen nog een aanscherping behoeven waardoor het plan niet goed te monitoren is. In het 4e kwartaal 2026 is het aangescherpte programmaplan gereed. Ondertussen werken wij wel aan de doelen, zoals het stimuleren van meer groen en schaduw. Veel onderwerpen zitten echter nog in een planfase, de stap naar de uitvoering moet nog worden gemaakt.,

Thema III: Het beheer van de stad

Omschrijving (toelichting)

Voor thema III: Het beheer van de stad zijn geen maatregelen opgenomen.

Financiële ontwikkelingen Fysieke leefomgeving
Bedragen x €1.000

Feiten en ontwikkelingen	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten				
2.1A - Verkeer en vervoer	**847**	**455**	**455**	**455**
5.7A - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**175**	**175**	**175**	**175**
5.7C - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**-300**	**-300**	**-300**	**-300**
7.4D - Milieubeheer	**42**	**0**	**0**	**0**
7.5A - Begraafplaatsen	**100**	**0**	**0**	**0**
8.1C - Ruimtelijke Ordening	**80**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**944**	**330**	**330**	**330**
Baten				
2.1A - Verkeer en vervoer	**370**	**370**	**370**	**370**
7.5A - Begraafplaatsen	**300**	**0**	**0**	**0**
8.3A - Wonen en bouwen	**628**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**1.298**	**370**	**370**	**370**
Saldo van baten en lasten	**354**	**40**	**40**	**40**
Onttrekkingen				
0.10A - Mutaties reserves Fysieke Leefomgeving	**100**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**100**	**0**	**0**	**0**
Stortingen				
0.10A - Mutaties reserves Fysieke Leefomgeving	**628**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**628**	**0**	**0**	**0**
Saldo mutaties reserves	**-528**	**0**	**0**	**0**
Totaal 2e bestuursrapportage	**-174**	**40**	**40**	**40**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

2.1A - Verkeer en vervoer (nadeel € 672.000, neutraal € 175.000)

Wegen straten pleinen (nadeel € 165.000)
De winterse omstandigheden van begin dit jaar hebben geleid tot schade aan de wegen. De exacte omvang en gevolgen hiervan zijn zoals aangekondigd in de eerste bestuursrapportage in kaart gebracht. De benodigde herstelmaatregelen en bijbehorende kosten worden geschat op € 165.000. In de begroting was geen rekening gehouden met deze onverwachte uitgaven.

Wegen, straten, pleinen (budgettair neutraal :verhoging lasten met dekking uit stelpost voor de groei ad € 175.000).
De kosten op de post 'wegen, straten, pleinen, zijn toegenomen als gevolg van toeame van het te onderhouden areaal. De raming voor de kosten wordt hiertoe structureel verhoogd met € 175.000. Het betreft een budgettair neutrale bijraming doordat dit gedekt wordt door een evengrote aframing van de stelpost voor de groei

Gladheidsbestrijding (nadeel € 227.000)
Door de aanhoudende winterse omstandigheden aan het begin van het jaar heeft ACV vaker en intensiever gestrooid en sneeuw geruimd om de veiligheid op de wegen te waarborgen. Zoals aangegeven in de eerste bestuursrapportage heeft ACV daardoor extra personeel en materieel ingezet, wat ook heeft geleid tot een hoger verbruik van strooizout en brandstof. Dit heeft geleid tot hogere kosten dan vooraf begroot. Als gevolg hiervan wordt het budget voor gladheidsbestrijding met € 227.000 bijgesteld.

Bestratingen van derden (nadeel € 280.000)
Bij het vaststellen van de Algemene verordening Ondergrondse Infrastructuur is ook de benodigde hoogte van de leges ter dekking van de kosten aangepast. Dit is echter nog niet structureel in de gemeentelijke begroting verwerkt. Daarnaast zien we ook een stijging van het aantal vergunningsaanvragen. Voorgesteld wordt om de inkomsten structureel te verhogen met € 370.000 (zie baten 2.1 Verkeer en Vervoer) en de uitgaven structureel te verhogen met € 280.000.

5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie (voordeel € 300.000, neutraal € 175.000 stelpost groei)
Openbaar groen (neutraal € 175.000)
Structurele bijstelling areaal uitbreiding ten laste van stelpost Groei van € 175.000. Het betreft een separate aanvraag naast de areaaluitbreiding wegen op taakveld 2.1A; beide worden gedekt uit de stelpost Groei (samen € 350.000) en zijn budgettair neutraal.

Wijkservice onderhoud groenvoorziening (voordeel € 300.000)
De afgelopen jaren neemt het aantal medewerkers dat via IW4 wordt gedetacheerd af. Hierdoor wordt een deel van het beschikbare budget voor IW4 niet langer ingezet voor detachering, maar voor de inhuur van aannemers om de werkzaamheden in de openbare ruimte van Veenendaal uit te voeren.De raming van inhuur van aannemers vindt plaats binnen het personeelsbudget en vindt niet direct plaats op het taakveld onderhoud groenvoorziening waar de opdrachtverlening aan IW4 uit betaald werd, vandaar dat € 300.000 budgetneutraal overgeheveld wordt naar het personeelsbudget (zie voor deze mutatie taakveld 9.922 Algemeen Wijkservice onder programma 6 Bedrijfsvoering).

7.4D - Milieubeheer (nadeel € 42.000)
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (DU), energiearmoede. Deze uitkering, ad € 42.000, is in december 2025 ontvangen maar per abuis als jaarrekeningresultaat geboekt. Deze middelen worden echter nog per 2026 besteed vanuit het programma Energietransitie Veenendaal.

7.5A - Begraafplaatsen (neutraal € 100.000)
Het aantal nieuwe grafuitgiften daalt door de toename van crematies, natuurbegraven en de nabijheid van natuurbegraafplaats Prattenburg. Hierdoor is de exploitatie van de begraafplaats en het rouwcentrum sinds 2022 niet meer kostendekkend. Op basis van een bijgestelde prognose voor 2026 wordt een exploitatietekort verwacht van circa € 100.000. Dit kan nog gedekt worden uit de egalisatiereserve.

8.1C - Ruimtelijke ordening (nadeel € 80.000)
In 2026 maken wij een doorstart om te komen tot actualisatie van de omgevingsvisie. De raad heeft hiertoe een routeplan vastgesteld. In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om de hiermee gemoeide (externe) kosten in 2026 te verwerken in deze 2e bestuursrapportage 2026 (en de raming van de benodigde middelen voor 2027 en 2028 op te nemen in de Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030).

<u>Baten</u>
2.1A - Verkeer en vervoer (voordeel € 370.000)
Het betreft de hogere legesopbrengst uit de Algemene verordening Ondergrondse Infrastructuur. Het bedrag in de batentabel blijft ongewijzigd.

7.5A - Begraafplaatsen (voordeel € 200.000, neutraal € 100.000)
Bij de 1e bestuursrapportage 2026 zijn de baten van de begraafplaats met € 300.000 verlaagd. Op basis van de realisatie over het eerste halfjaar blijkt die bijstelling niet nodig, de opbrengsten komen hoger uit dan bij de 1e bestuursrapportage werd verwacht. Deze aframing wordt daarom teruggedraaid. Per saldo resteert voor 2026 een exploitatietekort van ongeveer € 100.000, dat in 2026 volledig wordt gedekt uit de egalisatiereserve begraafplaatsen.

8.3A - Wonen en bouwen (neutraal € 628.000)
Bovenwijkse voorzieningen (neutraal € 394.000)
Van ontwikkelende partijen zijn bijdragen ontvangen voor €394.000 ontvangen voor zogenoemde projectoverstijgende kosten en bovenwijkse voorzieningen. Bij deze bestuursrapportage wordt de raming van deze inkomsten in de begroting hierop aangepast (verhoogd). Daarnaast wordt een even hoge storting geraamd in de bestemmingsreserve gebiedsoverstijgende investeringen (voorheen: bovenwijkse voorzieningen). Dit is in overeenstemming met hetgeen is bepaald bij de vaststelling van het programma kostenverhaal en financiële bijdragen.

Sociale Woningbouw vereveningsfonds (neutraal € 234.000)
De raming van de ontvangen bedragen van ontwikkelaars ten behoeve van storting in de reserve Vereveningsfonds Sociale Woningbouw (SWB).

Reservemutatie

Onttrekking
Egalisatiereserve Begraafplaatsen € 100.000
zie toelichting taakveld 7.5A Begraafplaatsen

Storting
Bovenwijkse voorziening € 394.000
zie toelichting taakveld 8.3A wonen en bouwen.

Vereveningsfonds Sociale Woningbouw € 234.000
zie toelichting taakveld 8.3A Wonen en bouwen.

Risico's / ontwikkelingen Fysieke leefomgeving

Onvoorziene kostenstijgingen
De aanhoudende geopolitieke spanningen en ontwikkelingen in het midden-oosten, hebben geleid tot fors oplopende prijsindexen op materialen en brandstoffen. Deze oplopende indexeb hebben directe impact op zowel lopende infrastructurele werkzaamheden als op aanbestedingen die plaats moeten gaan vinden.
Aannemers en leveranciers geven aan dat zij prijsstijgingen verwachten in hun materieel- en transportkosten. Bij lopende werken is het aannemelijk dat opdrachtnemers, volgens de bepalingen in de UAV, meerkosten zullen claimen die voortvloeien uit de gestegen brandstofprijzen. De omvang wordt nu steeds meer zichtbaar in de projecten.
Gezien de beperkte beïnvloedbaarheid van dit risico en de potentieel aanzienlijke financiële impact wordt verwacht dat er in de komende periode meerkosten ontstaan als gevolg van onvoorziene kostenstijgingen. Wanneer er meer inzicht is in de financiële gevolgen, wordt dit verwerkt in decemberwijziging 2026.

Verhogen plafond duurzaamheidsleningen
Sinds januari 2018 worden duurzaamheidsleningen verstrekt, waarvan veelvuldig gebruik van wordt gemaakt. Deze leningen voorzien in een duidelijke behoefte en leveren een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van het programma Energie Transitie Neutraal Veenendaal (ENTV). In 2024 is de overstap gemaakt naar de nieuwe Duurzaam Wonen leningen. Budgettair is er in 2026 en volgende jaren financiële ruimte beschikbaar in het programmaplan ENTV voor de dekking van de rentekosten van de nieuwe leningen. In deze berap informeren we u dat het totale plafond van verstrekte leningen sinds 2024 wordt verhoogd van €1.000.000,- naar € 1.350.000, - in 2026.